

Zápis z 8. zasedání

Výboru pro socio-ekonomický rozvoj Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)

25. června 2015, Úřad vlády, místnost č. 201

Přítomní: Drahomíra Dubská (ČSÚ), Miroslav Hájek (ČZU), Lubomír Chaloupka (MF ČR), Aleš Chmelař (ÚV ČR), Ivo Kaplán (EUF), Anna Kárníková (ÚV ČR), Vladimír Kváča (MMR), Jiří Nekovář (CFE), Martin Pělucha (VŠE), Michal Pícl (ÚV ČR), Jakub Rudý (ÚV ČR), Jana Říská (ASO, alternátka Jaroslava Staňka), Jana Simonová (Glopolis), Radka Šváblová (MŽP)

Body programu:

- 1) Informace o schůzi k aktualizaci Strategického rámce udržitelného rozvoje z 10. června 2015, nastavení procesu sběru tezí k prioritám rozvoje ČR.
- 2) Revize plánu práce výboru schváleného v únoru 2015.
- 3) Informace o konferenci „CSR vize 2015 – stát a firmy. Nefinanční reporting: nástroj pro posílení udržitelného a odpovědného podnikání“.
- 4) Informace o 7. zasedání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR.
- 5) Prezentace Drahomíry Dubské k výsledkům srovnání České a Slovenské republiky.
- 6) Další diskuze k materiálu *Východzí pracovní teze a úvahy k projektu „Vize ČR v roce 2030“* a možnosti jejich propojením s materiálem Jany Simonové *Demografické trendy a vazby na strukturu populace, povahu hospodářství a wellbeing*.
- 7) Různé:
 - informace Martina Pěluchy k (ne)systémovosti implementace vybraných projektů Evropského sociálního fondu (ESF) v ČR na příkladu "Vzdělávacích aktivačních center";
 - rozšíření členství ve Výboru pro socio-ekonomický rozvoj.

Seznam příloh:

- 1) Prezentace Drahomíry Dubské k výsledkům srovnání České a Slovenské republiky.
Jedná se o dosud nepublikovaná data, prosíme o nešíření těchto dat!

Výstupy a úkoly:

- 1) Zaslání oficiálního dopisu na ředitele Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS) pana Ladislava Duška s žádostí o spolupráci a sdílení informací; Jakub Rudý, Jana Simonová.
- 2) Organizace spolupráce Výboru pro socio-ekonomický rozvoj a Výboru pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji; Zbyněk Machát, Jakub Rudý, Jan Mareš.
- 3) Kontaktování členek a členů výboru, kteří se v rámci plánu práce schváleného výborem v únoru 2015 přihlásili k dílčímu tématu, v rámci revize a aktualizace plánu; Zbyněk Machát, Jakub Rudý.
- 4) Revize účasti na jednáních výboru, oslovení členek a členů s nepravidelnou účastí a konzultace jejich dalšího působení ve výboru; Zbyněk Machát, Jakub Rudý.
- 5) Zajištění účasti pana Václava Šebka na příštím zasedání výboru, prezentace

k ekonomickým dopadům prolomení limitů těžby hnědého uhlí; Zbyněk Machát, Jakub Rudý.

- 6) Zajistit Výboru pro socio-ekonomický rozvoj mandát k možnosti komentovat tři studie, které budou pro Ministerstvo průmyslu a obchodu vypracovány k dopadům prolomení limitů těžby hnědého uhlí.
- 7) Ve spolupráci s paní Radkou Švábovou (MŽP) připravit prezentaci se základními informacemi k antifosilnímu zákonu na zářijové jednání výboru; Radka Švábová, Zbyněk Machát, Jakub Rudý.
- 8) Ve spolupráci s Miroslavem Hájkem roz distribuovat studie o rekultivaci v oblasti německých uhelných pánví; Miroslav Hájek, Zbyněk Machát, Jakub Rudý.

Předběžné body programu na další zasedání výboru:

- 1) Prezentace úvodních myšlenek k tématu Vládnutí/Governance, „Problém kvality ve veřejné správě z pohledu System Thinking“; Vladimír Kváča.
- 2) Nefinanční reporting a návrh na jeho zavedení v ČR; Miroslav Hájek.
- 3) Návrh programu ke společnému zasedání Výboru pro socio-ekonomický rozvoj a Výboru pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji.

K bodu programu č. 1: Informace o schůzce k aktualizaci SRUR z 10. června 2015, nastavení procesu sběru tezí k prioritám rozvoje ČR.

Anna Kárníková (ÚV ČR) představila členkám a členům výboru proces pro vypracování prvního vstupu aktualizace Strategického rámce udržitelného rozvoje. Cílem je zmapovat názory na priority rozvoje ČR a poskytnout tak obsahový základ aktualizaci SRUR. Teze budou dále analyticky rozpracovány a prověřeny, přesný postup stanoví RVUR na svém říjnovém zasedání. Členky a členové výboru budou moci zasílat své teze v průběhu léta (výzva k zapojení by měla být odeslána v polovině července, konec sběru tezí je plánován na 6. září 2015), za tímto účelem bude vytvořen webový formulář. Vzorovým materiálem jsou teze vypracované Výborem pro socio-ekonomický rozvoj. Zpracování a sjednocení formátu tezí provede interní redakční tým. Teze mají zachycovat nejdůležitější trendy, systémová a strukturální rizika, ale také příležitosti pro rozvoj ČR. Tezí k prioritám rozvoje by v celkovém součtu nemělo být mnoho, odhadem 20 či 30.

K bodu programu č. 2: Revize plánu práce výboru schváleného v únoru 2015.

Cílem revize plánu práce bylo zkontrolovat splněné úkoly, nastavit postup a harmonogram formulování dalších tezí a označit témata, která z jakéhokoli důvodu budou vypracována později, nebo vůbec. Revidovaný plán práce je přílohou tohoto zápisu.

Dalším krokem je kontaktování členek a členů výboru, kteří se přihlásili k dílčímu tématu, ale na jednání výboru nebyli přítomni. Výsledky této revize plánu budou představeny na příštím zasedání výboru.

Návazným krokem, který bude diskutován na dalším zasedání výboru, je revize členství ve výboru. Jde o kontaktování členek a členů výboru, kteří ze z jakýchkoli důvodů nechtějí nebo nemohou jednání účastnit. Následně budou vytipovány instituce a rezorty, které nejsou ve výboru zastoupeny a jejichž účast by byla pro práci výboru přínosná.

K bodu č. 3: Informace o konferenci „CSR vize 2015 – stát a firmy. Nefinanční reporting: nástroj pro posílení udržitelného a odpovědného podnikání“.

Anna Kárníková (ÚV ČR) a **Miroslav Hájek (ČZU)** informovali o konferenci „CSR vize 2015 – stát a firmy. Nefinanční reporting: nástroj pro posílení udržitelného a odpovědného podnikání“, kterou ve spolupráci s platformou Byznys pro společnost pořádala Rada vlády pro udržitelný rozvoj v Lichtenštejnském paláci dne 23. června 2015.

Nefinanční reporting je nástroj k podpoře udržitelného podnikání. Jeho zavedení v členských zemích ukládá směrnice EP a Rady 2014/95/EU ze dne 22. 10. 2014 o uvádění nefinančních informací některými velkými podniky a skupinami. Momentálně probíhá diskuze o transpozici směrnice.

V České republice se směrnice týká zhruba 30 podniků. Zejména se má jednat o banky a pojišťovny. O tom, kterých podniků se má nefinanční reporting týkat, rozhodují čtyři kumulativní podmínky (mj. více než 500 zaměstnanců a 1 miliarda korun ročního obrátu). Ministerstvo financí počítá s tím, že jako garant zákona o účetnictví znění této směrnice zapracuje do tohoto zákona. Zákon momentálně ukládá povinnost zpracovávat výroční zprávy. Ke konkrétnímu obsahu reportingu bude ze strany EK vydán metodický pokyn. MF pro proces zavedení směrnice zatím nemá harmonogram. Plánuje však se započítím prací na podzim. Počítá se s konzultací za účasti podniků a jejich svazů.

V dosavadní diskuzi schází pohled vlády na to, jakým způsobem směrnicí zavádět. MF k problému přistupuje mechanicky jako k povinnému přebrání směrnice EK, podporuje princip dobrovolnosti nefinančního reportingu a snaží se omezit rozsah dotčených firem na minimum. Návrh je, aby výbor zaujal stanovisko a využil tak směrnice jako příležitosti pro podporu udržitelnosti v podnikání, ne jen k mechanickému přijetí cestou nejmenšího odporu. Nabízí se například rozšíření působnosti směrnice na podniky se státní účastí.

Případné konkrétní návrhy by měly být projednány a přijaty na výboru a formou podrobnějšího návrhu předloženy vládě. Prvotní návrh a podrobnější informaci by na příštím zasedání podal Miroslav Hájek. Výbor by mohl dát návrh, jakým způsobem směrnicí rozšířit a zdůraznit největší příležitosti a přínosy jejího zavedení s ohledem na udržitelný rozvoj. Celosvětové průzkumy dopadů u velkých firem existují a poukazují například na velký vliv na inovace a úsporu nákladů.

Hlavní body diskuze:

Jiří Nekovář (CFE) navrhl držet se při přípravě jakýchkoli dopadových studií metodiky RIA spíše než vytvářet nové nástroje. Dále musí být vyjasněno, jaká informace přesně má být v reportingu obsažena. Aby bylo možno určit jeho potřebnost.

Anna Kárníková (ÚV ČR) doplnila, že další z nedořešených otázek je, bude-li nefinanční reporting součástí výroční zprávy.

Podle **Jiřího Nekováře (CFE)** je třeba být v tomto ohledu velmi realistický, protože součástí výroční zprávy musí projít auditem. V takovém případě nelze požadovat informace, které nejsou auditovatelné.

Vladimír Kváča (MMR) označil za klíčové, aby bylo systematicky vyžadováno to, co je již dnes součástí účetního zákona. Až následně má smysl zahrnovat nové oblasti reportingu. Proto se mu jeví jako vhodné využít tuto směrnici jako nosič k vymáhání informací, které účetní zákon požaduje.

Anna Kárníková (ÚV ČR) uvedla, že nefinanční reporty jsou auditovatelné, v České

republika jimi disponuje již několik velkých podniků, většinou těžařských. Do prosince 2016 musí být tato směrnice transponována do právního rámce ČR. Výbor by se měl na základě podkladů od M. Hájka rozhodnout, je-li to příležitost, kterou je možno využít, či zda se nebude otázce dále věnovat.

K bodu č. 4: Informace o 7. zasedání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR.

Jana Simonová (Glopolis) podala informaci o jednání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR, které se konalo v pondělí 8. června 2015.

Na jednání byli pozváni tři experti, kteří ve svých prezentacích hodnotili různé aspekty, které s sebou nese korekce těžebních limitů hnědého uhlí. Jednalo se konkrétně o tři oblasti:

- 1) ekologické a geologické souvislosti prolomení limitů;
- 2) ekonomické dopady;
- 3) sociální dopady a dopady na zdraví obyvatelstva.

Základní zjištění, která vyplývají z uvedených prezentací, jsou, že uhlí je momentálně dostatek a současná těžba uspokojuje spotřebu. Korekce limitů tedy není nutná. Navíc poptávka po uhlí bude v budoucnu klesat, čímž bude klesat i cena. Na českém trhu tento trend povede ke spalování v malých výtopnách škodlivých pro ovzduší.

Za hlavní slabinu považuje Jana Simonová fakt, že žádný scénář neobsahoval vizi rozvoje daného regionu. Při diskuzi o limitech je třeba přijít s vizí, jak má region v případě neprolomení vypadat. Na závěr schůze tedy bylo přijato, že bude navržen pátý scénář, který by takovou vizi obsahoval.

Podle Jany Simonové, je nejspokojivějším řešením současné neuspokojivé situace vyšší zdanění uhlí. Momentálně totiž zisky inkasují těžební společnosti, zatímco náklady negativních externalit hradí společnost jako celek. Při nízkém zdanění chybí i motivace spotřebitelů k přechodu na jiné zdroje energie.

Členky a členové výboru vyjádřili zájem o spolupráci Výborem pro udržitelnou energetiku, pozvání pana Šebka s prezentací o ekonomických dopadech prolomení limitů na další zasedání výboru a možnost vyjádřit se ke třem studiím, které si k problematice nechalo zadat Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Hlavní body diskuze:

Podle **Aleše Chmelaře (ÚV ČR)** je téma důležité jako typický příklad toho, jak by měly spolupracovat sektorové strategie. Mimoto je debata o limitech ukázkou vzájemného vytváření závislosti spotřeby a těžby uhlí, které se tak udržují při životě.

Drahomíra Dubská (ČSÚ) považuje za důležité, do jaké míry se diskutovaly ekonomické otázky. V současnosti jsme svědky dramatického poklesu cen uhlí, který začal se zavedením efektivní těžby plynu z břidlic ve Spojených státech amerických. Je tedy třeba vyřešit otázku, zda náklady na těžbu nakonec nepřevýší zisk z prodeje vytěženého uhlí.

Vladimír Kváča (MMR) doplňuje, že Operační program Životní prostředí podporuje snížení emisí z lokálních topenišť na tuhá paliva. Evropská komise protestovala proti nápadu měnit „uhlí za uhlí“, což znamená jen výměnu spalovacích kotlů. Závěrem vyhroceného vyjednávání byla podmínka dodatečných opatření. Především se má jednat o zateplení a

podporu kotlů páté emisní třídy, které spalují jen kvalitní černé uhlí kategorie, tzv. „hrášek“. Problémem dále je, že původně měly být dotace především pro sociálně a ekonomicky znevýhodněné skupiny obyvatel, pro ně ale bude velmi těžké o dotaci požádat.

Firmy provádějící výměnu kotle navíc rovnou nabízí odstranění roštu, čímž je znehodnocena jeho ekologická hodnota a je možné v něm topit čímkoli. Není však jasné, v jakém rozsahu tato praxe probíhá.

Oddělení strategií a trendů EU ÚV ČR dopracovává dodatkovou studii k aspektům prolomení limitů, ve které se objevil aspekt velké závislosti tepláren a elektráren na Mostecku na těžbě uhlí v oblasti. Nebude-li vypracována alternativní strategie rozvoje pro region, bude to mít významné negativní dopady.

Aleš Chmelař (ÚV ČR) upozorňuje na skutečnost, že se jedná o dvě suroviny s odlišnou využitelností – černé uhlí a pak uhlí hnědé, primárně využívané v teplárenství.

Anna Kárníková (ÚV ČR) považuje vizi rozvoje teplárenství a energetiky za klíčovou pro řešení limitů. Aktualizace státní energetické koncepce (ASEK) se problému nevěnuje dostatečně.

Ivo Kaplán (EUF) navrhuje využít k inspiraci případové studie z těch evropských zemí, kterým se povedlo zbavit závislosti na uhlí.

K programu č. 5: Prezentace Drahomíry Dubské k výsledkům srovnání ČR a SR.

Drahomíra Dubská (ČSÚ) prezentovala makroekonomická data k vývoji české a slovenské ekonomiky od roku 1990. Prezentace se opírá o historickou ročenku národních účtů od roku 1990, kterou Český statistický úřad zpracoval. Prezentace je přiložena jako příloha č. 1 tohoto zápisu.

Z dat vyplývá, že slovenská ekonomika si v tempu růstu a v konvergenci k průměru Evropské unie vedla v uvedeném období lépe, než ta česká. Otázkou však zůstává, který faktor nejvýrazněji přispěl k tomuto faktu. Jako možná interpretace se nabízí vyšší investice a výdaje vládního sektoru na Slovensku.

K programu č. 6: Další diskuze k materiálu *Výchozí pracovní teze a úvahy k projektu „Vize ČR v roce 2030“ a možnosti jejich propojením s materiálem Jany Simonové *Demografické trendy a vazby na strukturu populace, povahu hospodářství a wellbeing.**

Tento bod byl na návrh **Aleše Chmelaře (ÚV ČR)** odložen na budoucí zasedání výboru. V současné situaci totiž není třeba dále diskutovat materiál samotný, klíčové bude až sloučení s materiálem *Výchozí pracovní teze a úvahy k projektu „Vize ČR v roce 2030“* a jeho přepracování do stručnější podoby.

Další práce na tématu a materiálu spočívá především v navázání spolupráce s ÚZIS, viz výše.

K bodu programu č. 7: Různé.

- 1) **Martin Pělucha (VŠE)** se ve svém příspěvku věnoval (ne)systémovosti implementace vybraných projektů Evropského sociálního fondu (ESF) v České

republiky. Jako příklad uvedl "Vzdělávací aktivační centra", která byla pilotně ověřena v ČR při základních školách speciálních pro vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením v rámci jejich celoživotního učení.

Z tohoto příkladu byly vyvozeny dva závěry. Prvním z nich je absence promyšlené systémové práce s výsledky „měkkých projektů“ v ČR hrazených z evropských fondů. Druhým závěrem je významná závislost ČR na čerpání prostředků z fondů a s tím i udržitelnost hrazených projektů v delším časovém období. Tento aspekt se týká především zmíněných „měkkých odvětví“ jako je vzdělávání.

Výše uvedené myšlenky se promítnou v další práci výboru týkající se evropských fondů.

- 2) **Jakub Rudý (ÚV)** informoval, že novým členem Výboru pro socio-ekonomický rozvoj se stal **Michal Pícl**, od července tohoto roku ředitel Odboru analýz a informací ÚV ČR.

Termín příštího zasedání Výboru pro socio-ekonomický rozvoj **je stanoven na 6. 7.**

Vzhledem k návaznosti na události konané v dalších měsících navrhujeme **rytmus zasedání od srpna přenesen na začátky měsíce**. Tímto by nedošlo ke kolizi se zasedáním RVUR (2. polovina října), Fórem pro udržitelný rozvoj (poslední týden listopadu), ani vánočními svátky.

Zapsal: Jakub Rudý
Ověřila: Anna Kárníková
Počet stran: 6
Počet příloh: 1
Datum: 14. 7. 2015